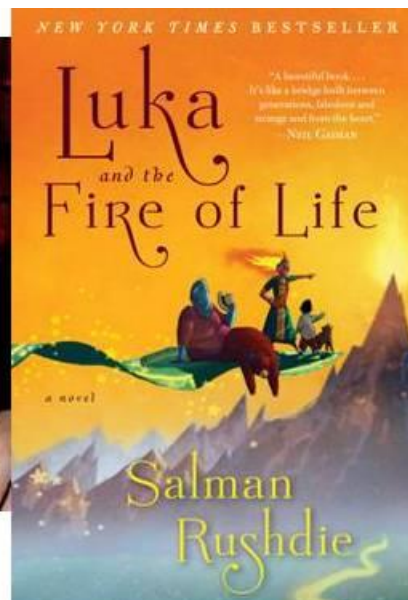
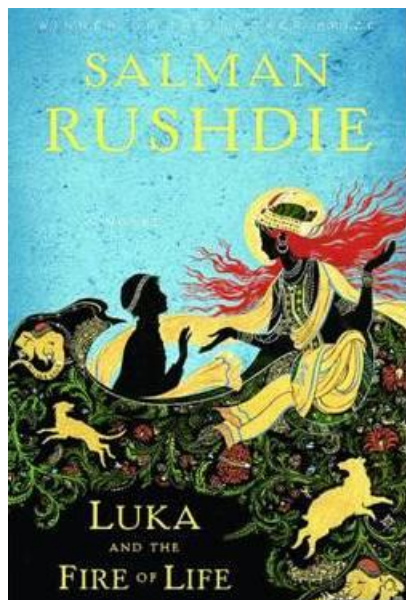
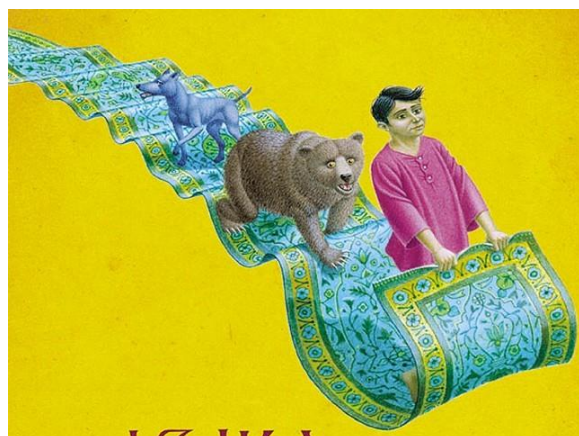

Ve městě Kahání v zemi Álifbái žil chlapec jménem Luka a ten měl dva zvířecí kamarády: medvěda jménem Pes a psa jménem Medvěd, takže kdykoli zavolal: „Pse!“, dobrácky se k němu po zadních přikolébal medvěd, a když zavolal: „Medvěde!“, přiběhl k němu pes a vesele vrtěl ocasem...

Před pěti lety dopsal Salman Rushdie [salman raždí] pro svého tehdy jedenáctiletého syna Milana příběh *Luka a Oheň života*.

Aby zachránil svého nemocného otce Rašída, vypravěče fantastických příběhů, vydá se Luka do Kouzelného světa pro Oheň života. Na jeho dobrodružné cestě mu pomáhají medvěd Pes, pes Medvěd...

Dobrodružná cesta čeká teď i na tebe, a ani nemusíš nikoho zachraňovat!

Stačí pozorně číst, přemýšlet a správně odpovídat. Držíme ti palce!

Přijímací test - prima 2015/2016 - 1. termín

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

- Test obsahuje 25 úloh na 60 minut.
- Přečti si na straně 7 zadání úkolu 25 a odhadni si, kolik na něj budeš potřebovat času.
- Každá další úloha má jen jedno správné řešení/nejvýstižnější odpověď.
- Správnou odpověď dopiš či zakroužkuj do záznamovém archu. (kromě úkolů č.1, 10, 17, 18 a 25)
- V záznamovém archu vidíš také počet bodů, který můžeš získat. Je jich celkem 30. Za špatnou či chybějící odpověď se body ani jejich části neodečítají.

ZÁZNAMOVÝ ARCH

1. doplň přímo v textu 3	11. ANO – NE 0,5	19. 0,5
2. 0,5	12. ANO – NE 0,5	20. 0,5
3. 0,5	13. ANO – NE 0,5	21. 0,5
4. 0,5	14. ANO – NE 0,5	22. 0,5
5. 0,5	15. ANO – NE 0,5	23. 0,5
6. 0,5	16. ANO – NE 0,5	24. 0,5
7. 0,5		
	17. doplň přímo v textu 4	
8. 2	4 body jsou za 0 a 1 chybu; 0 bodů je, pokud uděláš 9 chyb	
9. 1		25. napiš na 7. stranu 4
10. doplň přímo v textu 4	18. Za nejvýstižnější odpověď získáš 1 bod, za méně přesnou 0,5 b.	
5 bodů je za 15 správných slov, 0 bodů je, pokud uděláš 10 chyb	18. A 1	
	18. B 1	
	18. C 1	

1. Lukovi kamarádi Pes a Medvěd jsou poněkud zvláštní. Pokud vybereš z nabídky 6 správných obrazných slovních spojení (frazeologismus), dozvíš se o nich víc.

Pes, hnědočerný medvěd, míval() sklony k mrzoutství a bručounství, ale zato byl prvotřídní tanečník, schopný zvednout se na zadní a s výjimečným citem zatančit waltz, polku, rumbu, wah-watusi a twist, stejně jako tance bližší jeho domovině, například energickou bhangru, vířivý ghúmar (na ten si oblékal širokou sukni pošítou zrcátky), válečnické tance jako spaw a thang-ta a paví tanec z jihu země. Pes Medvěd byl čokoládový labrador, mírný a přátelský, byt' občas propadal jistě náladovosti a nervozitě. Tancovat neuměl protože měl jak se říká () ale jeho neobratnost dokonale vyvažovalo (). Uměl totiž zpívat, (), stejně jako výt tklivé melodie nejpoblárnějších současných písní, a nikdy přitom nezazpíval ani tón falešně. Netrvalo dlouho a pes Medvěd a medvěd Pes znamenali pro Luku mnohem víc než obyčejné zvířecí přátelství. Stali se jeho nejbližšími spojenci a nejvěrnějšími ochránci, kteří ho bránili tak zuřivě, že když byli tihle dva nablízku, () Luku zlobit a vyťahovat se na něj, dokonce ani jeho úděšného spolužáka Krysořita, se kterým normálně vůbec ().

**A - až se hory zelenaly
E - tu a tam**

**B - že měl za ušima
F - na růžích ustláno**

**C - nebyla řeč
G - zlato v hrdle**

**D - nikoho by ani ve snu nenapadlo
H - všechny čtyři tlapy levé**

2. V textu o Psovi a Medvědovi jsme objevili tři složená slova (slova s alespoň dvěma kořeny).

- a) mrzoutství, bručounství, přátelství
- b) hnědočerný, prvotřídní, Krysořit,
- c) nejpoblárnější, nejbližší, nejvěrnější
- d) medvěd Pes, tihle dva, tu a tam

3. Vyber slovo souznačné (synonymum) ke slovu TKLIVÉ (melodie).

- a) veselé
- b) tiché
- c) dojemné
- d) známé

4. Která z možností nabízí správnou stavbu slova nezazpíval?

- a) ne-za-z-pí-v-a-l
- b) neza-zpí-va-l
- c) nez-a-z-pív-al
- d) ne-za-zpí-val

5. Urči podle textu slovní druhy: ZADNÍ, OBČAS, TOTIŽ, KTEŘÍ.

- a) podstatné jméno, příslovce, spojka, zájmeno
- b) podstatné jméno, příslovce, příslovce, přídavné jméno
- c) přídavné jméno příslovce, spojka, spojka
- d) přídavné jméno, předložka, spojka, zájmeno

6. V podtrženém souvětí jsem vynechali čárky, přesto se ti určitě podaří určit počet vět:

- a) 4 (dvě jsou hlavní a dvě vedlejší)
- b) 5
- c) 3 (jedna z vět je totiž tzv. vsuvka)
- d) 2

VSUVKA je slovo, věta nebo souvětí, které věcně (tj. svým obsahem) nesouvisí s obsahem věty, do které je vložena, a tudíž se nepočítá jako další z vět. Příklad: *Stalo se to(,) myslím(,) minulé léto. Nejedná se o souvětí, ale větu jednoduchou. Jednoslovnou vsuvku nemusíme oddělovat čárkami, větná či souvětí vsuvka se odděluje, nejčastěji čárkami (jindy pomlčkami, závorkami).*

7. Najdi si v textu větu Stali se jeho nejbližšími... a urči základní skladebnou dvojici:

- a) podmět je nevyjádřený - přísudek slovesný, holý
- b) podmět je spojenci a ochránci - přísudek slovesný, rozvitý
- c) podmět je nevyjádřený - přísudek jmenný se sponou a několikanásobný
- d) podmět je několikanásobný - přísudkem je jen sponové sloveso

Luka se se svými přáteli vydal na cestu za Ohněm života. U Řeky času ho ale zastavil hádankář.

8. Vyber správná řešení hádanek 8 hádanek – ke dvěma hádankám řešení nenabízíme, dvě nabízené odpovědi jsou naopak navíc, tedy nejsou řešením žádné z hádanek. Které to jsou? Zapiš tato falešná řešení do záznamového archu.

Listy má a strom není.

Na jedné noze stojí, srdce v hlavě nosí.

Co ti zůstane, i když to někomu dáš?

Co je okoun bez oka?

Nakrm ho a bude žít, napoj ho a umře.

Kolik má pes zubů?

Je to milióny let staré a přitom tomu není nikdy víc než měsíc.

Když nevíš, co to je, je to něco, ale když víš, co to je, nic to není.

Kdo /co chodí nejdříve po čtyřech, potom po dvou a nakonec po třech?

Mám domeček a bydlím v něm sám. Nemá okna a ani dveře, když chci ven, musím rozbít zeď.

HLÁVKA ZELÍ

VĚZEŇ

HÁDANKA

OTESÁNEK

MOJE SLOVO

MĚSÍC

PLNOU HUBU

UN

ČLOVĚK

KNIHA

9. Poslední hádanka byla pro Luku ta nejzapeklitější, ale vyřešil ji. Pokus se o to také. Řešení je v našem reálném světě. Uznávána proto nebudou řešení vycházející z fantazie (sci-fi, fantasy, pohádka, výmysl...)

Kde VČEREJŠEK vždy přichází až po DNEŠKU? (pomůcka: ZÍTŘEK je tam po VČEREJŠKU.)

Lukovi velmi často vadí, že je levák. Když se od hádankáře dozví, že je na té pravé cestě, vrtá mu to hlavou. Neměl by být spíše na levé cestě?!? Možná mu to hlavu provrtá, možná to dopadne úplně jinak. Pokud Tě to zajímá, můžeš si Lukův příběh přečíst.

10. Současné vědce zajímá levorukost z úplně jiných důvodů než Luku. Pozorně si přečti následující článek a pusť se do dalších úkolů. **Z nabídky pod textem vyber výrazy, kterými je možné nahradit podtržená slova, aniž by se změnil význam sdělení (slova v nabídce jsou v základním tvaru (1. pádě, infinitivu) a několik jich přebývá).**

Pravák, nebo levák? Geny určují, kterou rukou píšeme

lidovky.cz

Devadesát procent lidí () používá přednostně pravou ruku. Genetici nyní nahlédli do tajů dědičných základů pravorukosti. Leváky a praváky najdeme i mezi šimpanzi nebo medvědy, zde však jejich poměr bývá zhruba 50 : 50.

Lidská levoruká menšina () to má v životě těžší. Řada nástrojů, například nůžky nebo otvírák na konzervy, je konstruována () pro pravou ruku. V dřívějších dobách se nad leváky vznášelo obvinění z pletek s ďáblem, který byl rovněž zpodobňován jako levák.

Přesto se řada levorukých lidí nasmazatelně zapsala do historie. Levou rukou vládl Alexandr Makedonský, Karel Veliký či Gaius Julius César. Levačkou maloval Leonardo da Vinci a mezi leváky najdeme i nejednoho () vynikajícího hudebníka, např. Paula McCartneyho nebo Carla Philippa Emanuela Bacha.

Leváci za svou levorukost nemohou. Šikovnější () levačku mají zakódovanou v dědičné informaci. Vědci dlouho spekulovali o tom, že levorukost je podmíněna účinky jednoho jediného genu. Pátrání po něm však vycházelo naprázdno.

Nejnovější práce () mezinárodního týmu genetiků z britských universit v Oxfordu, St. Andrews a Bristolu a z Ústavu Maxe Plancka v nizozemském

Nijmegen, zveřejněná ve vědeckém časopise PLoS Genetics, vykreslila podstatně () komplikovanější obrázek dědičných základů praváctví a leváctví. Ve hře je celá skupina genů provázaná spletitými () vztahy.

Geny pro asymetrii () těla

Lidské tělo je asymetrické. Srdce a žaludek má drtivá většina lidí na levé straně těla, zatímco () játra máme uložena napravo. Na počátku vývoje lidského zárodka však není pravo-levá asymetrie patrná. Embryo je tvořeno „kuličkou“ z několika desítek či stovek buněk a je ze všech stran stejné. Teprve dalším vývojem se pravá a levá strana těla pod vlivem mnoha genů formují () odlišně.

Genetici () pod vedením Caleba Webbera z University of Oxford a Silvie Paracchiniové z University of St Andrews pojalí podezření, že o leváctví a praváctví rozhodují právě geny zodpovědné za vznik asymetrického lidského organismu. Už dříve zjistili, že mutace () jednoho genu pro asymetrii těla označovaného jako PSCK6 jsou mnohem častější () u praváků než u leváků. Bohužel, platí to jen u praváků postižených dyslexií. V celkové populaci nemají změny genu PSCK6 na pravorukost prakticky žádný vliv ().

**A – kdežto B – změna C – zručný D – sestavovat E – populace F – moc G – pravidelnost
H – nepřehledný I – četný J – studie K – vytvářet L – jelikož M – řada N – většina
O – nesouměrnost P – rekonstruovat Q – mnohem R – účinek S – minorita T – vědci**

Rozhodni, zda jsou následující tvrzení obsažena v předchozím textu (buď přímo, nebo z něj vyplývají):

11. Pro většinu populace je důležitější pravačka než levačka. ANO – NE
12. U embrya nemůžeme pozorovat nepravidelnost lidského těla. ANO – NE
13. Za levorukost může jen jediný gen. ANO – NE
14. Zvířata bývají leváci průměrně častěji než lidé. ANO – NE
15. Nejvíce levorukých je mezi hudebníky. ANO – NE
16. Autorem článku jsou vědci z britských univerzit a Ústavu Maxe Plancka. ANO – NE

Po Řece času pluje Luka do minulosti, k počátku života. Až tam totiž hoří Oheň života, který potřebuje pro svého otce. Na své cestě si jednou vzpomene, co mu otec kdysi vyprávěl o národu Álímů.

17. V Rašidově příběhu jsme vynechali některá písmena či skupiny písmen. Doplň je správně.

„Álimové mají svoje zab__hnuté pořá__ky a nel__b__ se jim, když je někdo chce m__nit,“
vyprávěl Rašíd Chalífa ospalému Lukov__ jednou večer. „Čas je pro ně přesný a nemě__ý:
včerejšek, po něm dnešek, po něm zítřek, tik tak. Jsou jako roboti pochodující v rytm__
m__zejících vteřin. Co bylo, Džó Hua, žije v m__nulosti, Co je, Džó Hai, e__istuje právě teď a Co
bude, Džó Hógá, patří do míst, kam nikdo z nás nemůže __toupit. Jejich Čas je v__zení, kde jsou
oni sam__žalárníci a stěny tvoří vteřiny a minuty.

Álimové **nesnášejí** sny, protože ve snu zákony Času neplatí. M__ ovšem víme, vi__, Luko, že
zákony Álímů neříkají o Čase pravdu. Naše pocity se řídí jiným časem, ne__ jaký ukazují jejich
hodiny. M__ víme, že když děláme něco, co nás bav__, Čas utíká jako __plašený, a když se
nudíme, vleče se jako sl__mák. A jsme si v__dom__, že v m__mořadných chvíl__ch, když **máme**
největ__í radost nebo se na něco těšíme, se Čas může zastavit docela.

To ve snech nacházíme skutečnou pravdu, v tom, co si pře__stavujeme, co víme ne rozumem, ale
sr__cem. Víme, že Čas je řeka, a ne hodiny a že může pl__nout naopak a svět se pak vrací, místo
aby pokračoval dopředu, a že může o__skočit stranou a všechno se pak rázem zm__ní. Víme, že
Řeka času se může klikatit a __táčet do sm__ček, které nás unášejí ke včerejšku, anebo přeskočí
na pozítří.

Na světě jsou místa, kde se jaktěživo nic nepříhodi, kde Čas z__stává stát. Jsou mez__ nám__
mnoz__, kterým je cel__ život **sedmnáct, protože nikdy nedosp__jí**. A pak máš lidi, kteří jsou
otráven__ a unaven__ životem, jako by jim bylo šedesát nebo sedmdesát už od chvíle, kdy se
narodil__.

18. Označená slova nahraď co nejvýstižnějším synonymním (souznačným) vyjádřením. Jde o to, aby byl zachován smysl sdělení. (Nesmíš opakovat žádné slovo z původního textu, ani psát jejich příbuzná slova.)

A – nesnášejí

B – máme největší radost

C – sedmnáct, protože nikdy nedospějí.

Nejen s časem to může být jinak, než se nám běžně zdá. Natož v literatuře – v příbězích, které si čteme někdy pro radost, někdy pro poučení, jindy pro pobavení. On totiž samotný svět, v němž se ony příběhy odehrávají, svět literatury, je poněkud zvláštní.

Přečti si pozorně následující text a odpovez na otázky.

Svět literatury je svět svébytný, který není totožný se světem skutečným. Zatímco svět skutečný je světem lidí, přírody, věcí, činností atd., je svět literatury „udělán“ ze slov, jejich zvuků a významů. Svět skutečný je protkán složitou sítí souvislostí mezi jeho jednotlivými složkami. Stejně tak spolu navzájem souvisejí prvky, z nichž je utvořen svět literatury, tj. slova, jejich uskupení, ale i části slov. Ve světě literatury, protože je to vlastně svět „jakoby“, však můžeme do těchto souvislostí volněji zasahovat, spojovat slova i jejich části nezvykle a překvapivě.

Při tom se uplatňuje lidská schopnost a potřeba si hrát, lidská schopnost obrazotvornosti a fantazie a skrytěji lidská potřeba objevovat něco nového, co dosud unikalo pozornosti.

Představa vyvolaná slovy literárního textu se od jevu, který jí odpovídá ve skutečnosti, může vzdálit jen málo, může se vzdálit více a někdy ho třeba úplně převrátit vzhůru nohama. Tato představa však - zejména samozřejmě tehdy, když vyjde z pera skutečně dobrého a vynalézavého autora - nám může pomoci lépe chápat svět skutečný, ten, ve kterém se pohybujeme a ve kterém se chceme a potřebujeme co nejlépe vyznat.

*Když se to skutečně daří, přináší nám to i zvláštní uspokojení. **Při četbě totiž míváme nezřídka pocit, že na takovém objevování skutečnosti se podílíme i my sami.** A ani si to nemusíme zkoušet s perem v ruce.*

Vladimír Nezkusil: Rozmluvy o světě literatury

19. Vladimír Nezkusil napsal text:

- a) o lidské tvořivosti
- b) o povaze literárního světa
- c) o kladech a záporech světa literárního a skutečného
- d) o čtenářství

20. Nezkusilův text je:

- a) výklad, tj. vysvětlení
- b) vypravování, tj. příběh
- c) zpráva, tedy informace
- d) popis dvou míst

21. Jaký je vztah mezi literárním a skutečným světem:

- a) jsou stejné, proto literatuře rozumíme
- b) jsou protikladné
- c) jsou jiné, ale souvisejí spolu
- d) jeden je podřízen druhému

22. Nahrad' synonymem ...svět „jakoby“.... Význam musí zůstat zachován.

- a) srovnávací svět
- b) podobný svět
- c) umělý svět
- d) tvořivý svět

23. Vyber, které charakteristiky odpovídají povaze literárního světa (musí platit všechny).

- a) stvořený, fantasy, překvapivý
- b) autorský, svět ze slov, vyvolávající představy
- c) vynalézavý, uskutečněný, významový
- d) smyšlený, sci-fi, nezvyklý

24. Věta „Při četbě totiž míváme nezřídka pocit, že na takovém objevování skutečnosti se podílíme i my sami.“ znamená:

- a) čtenář je spoluvůrcem významu
- b) knihy mají komplikované příběhy
- c) příběhy vnímáme jen pocitově
- d) literární svět překrývá skutečnost

Jak dopadala Lukova cesta za Ohněm života zatím nevíš. Možná že si knížku přečteš a dozvíš se to.

Test ale skoro skončil a ty víš, jaký z něj máš pocit, jak se ti líbil, možná dokážeš i odhadnout, jak se ti povedl. Čeká tě teď poslední úkol.

25. Vyber si jednu ze dvou možností: TEST SE MI (SPÍŠE) LÍBIL - TEST SE MI (SPÍŠE) NELÍBIL a napiš souvislý text v rozsahu min. 120 slov, ve kterém obhájíš (odůvodníš, vysvětlíš) svůj názor. Text musí být také napsán spisovnou češtinou a bez chyb.

Můžeš zde získat 4 body, a to 2 za spisovnost a pravopisnou správnost (za 1 chybu sice ještě nic neztrácíš, ale už za druhou ztratíš 0,5 bodu, tj. za 5 chyb je to 0 bodů) a 2 body za dodržení rozsahu a kvalitu obhajoby. Neboj se obhajovat stanovisko NELÍBIL – za to se body nestrhávají, hodnotíme obhajobu názoru, ne názor samotný.

..... (zde napiš názor, který obhajuješ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

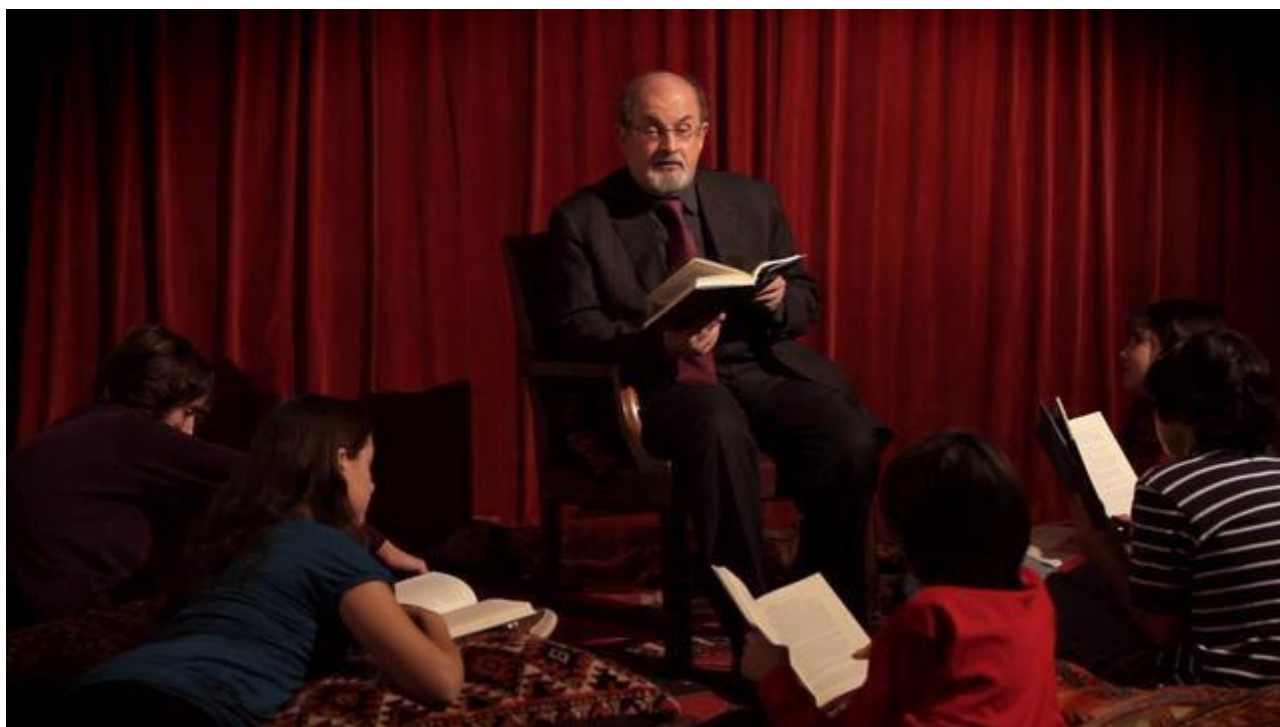
.....

.....

Moji rodiče říkají, že vždy, už když jsem byl hodně malý a nepamatuji si to, jsem tvrdil, že chci být spisovatelem. Všichni malí kluci chtěli být kosmonauty - ostatně byla to doba prvních letů do vesmíru - já ale ne, já chtěl vždycky psát...

...Vždy jsem moc rád četl, a tak jsem asi v nějakém okamžiku zatoužil po tom, přejít na druhou stranu a vstoupit do světa, kde se knihy tvoří.

Salman Rushdie, 2001

Díky českému překladu si teď můžete Lukův příběh přečíst celý .

A pokud ho budeš náhodou krásně předčítat někomu nahlas, zjistíš, že malý orientální vypravěč je ukryt v každém z nás.

